

Zadanie 1.9 Analiza ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin

Celem zadania była ocena zmian w poziomie ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, na podstawie danych zebranych w ramach realizacji Krajowego planu działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin. Wyniki oceny służyć będą planowaniu działań administracji w odniesieniu do ograniczania tego ryzyka, w tym, jeżeli będzie to zasadne, podejmowaniu działań legislacyjnych.

W ramach przeprowadzonych prac wykonano agregację źródłowych danych sprzedaży środków ochrony roślin za rok 2020 – dane otrzymano z GUS (badanie G-04). Opracowano 6 tabel wynikowych zawierających dane dotyczące sprzedaży środków ochrony roślin oraz sprzedaży substancji czynnych w podziale według trzech klasyfikacji (G-04, FAO i Eurostat). Tabele wynikowe zostały przekazane do MRiRW w formie raportu pt. „Badanie sprzedaży środków ochrony roślin”. Opracowano również zestaw danych dotyczący sprzedaży substancji czynnych wraz z określeniem flag poufności i statusu w formacie określonym przez Eurostat na podstawie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1185/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie statystyk dotyczących pestycydów. Zestaw danych został przesłany do GUS, skąd następnie jest przekazywany do Eurostatu, co jest obowiązkiem państwa członkowskiego UE. Sprzedaż substancji czynnych w roku 2020 w Polsce wyniosła 24 628 ton i było to o 1,4% więcej niż w roku 2019.

W ramach zadania 1.9 przygotowano i udostępniono internetowy system wprowadzania danych z prowadzonego przez PIORiN monitoringu zużycia środków ochrony roślin do bazy danych znajdującej się w IOR-PIB O/Sośnicowice – zuzycie2.pl. W badaniu za rok 2020 sporządzono 3099 ankiet i wykonano obliczenia zużycia substancji czynnych w 6 badanych uprawach, w których uzyskano następujące wyniki zużycia substancji czynnych na hektar powierzchni chronionej: cebula – 4,346 kg/ha, kukurydza – 0,613 kg/ha, marchew – 2,015 kg/ha, pomidor gruntowy – 6,633 kg/ha, rzepak ozimy – 1,687 kg/ha, ziemniaki – 3,960 kg/ha. Dla wymienionych upraw przygotowano sprawozdania RRW-1 (sprawozdanie z badania zużycia środków ochrony roślin) według wzoru określonego Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów oraz „Raport z badania zużycia środków ochrony roślin” zawierający podsumowanie wyników uzyskanych z przeprowadzonego badania.

W 2021 roku zebrano dane z roku ubiegłego pochodzące z kontroli pozostałości i kontroli stosowania ś.o.r. prowadzonych przez PIORiN. Dane te wprowadzono do baz danych funkcjonujących w IOR – PIB Oddział Sośnicowice. Ponadto zebrano wyniki badań wód powierzchniowych, a także dane dotyczące krajowej sprzedaży ś.o.r. i wielkości produkcji poszczególnych upraw. Na podstawie zebranych danych przeprowadzono wyliczenia następującego zestawu krajowych wskaźników ryzyka pestycydowego:

- A – wskaźnik pozostałości pestycydowych w płodach rolnych przeznaczonych do spożycia W_{Poz} ;
- B – wskaźniki nieprawidłowości towarzyszących stosowaniu środków ochrony roślin oparte na wynikach kontroli stosowania i kontroli pozostałości ś.o.r. – $W_{S.Kontrola}$, $W_{S.NDP}$, i $W_{S.Niedop.}$;
- C – wskaźnik obciążenia wód powierzchniowych - W_{WP} ;
- D – wskaźniki struktury sprzedaży pod względem potencjalnych zagrożeń dla zdrowia i dla środowiska – WSS_{zdr} i $WSS_{środ}$ oraz wskaźniki potencjalnych zagrożeń dla zdrowia i środowiska wynikających ze struktury i wielkości sprzedaży – WZS_{zdr} i $WZS_{środ}$;
- E – wskaźniki sprzedaży substancji priorytetowych w dziedzinie polityki wodnej (wskaźnik wynikający z wielkości sprzedaży – WZS_{PW} oraz wskaźnik struktury sprzedaży – WSS_{PW});
- F – wskaźnik sprzedaży substancji czynnych wymagających programów monitorowania (wskaźnik wynikający z wielkości sprzedaży WZS_{monit} oraz wskaźnik struktury sprzedaży – WSS_{monit}).

Wyniki obliczeń wskaźników ryzyka zostały przedstawione w przygotowanej analizie ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin w kraju w roku ubiegłym.

W 2021 r. obliczono również unijny zharmonizowany wskaźnik ryzyka (HRI1) dla lat 2011–2019 oraz wskaźnik sprzedaży bardziej niebezpiecznych substancji czynnych (przewidzianych do zastąpienia). Pozwoliło to na zidentyfikowanie wprowadzanych do obrotu substancji czynnych mających decydujący wpływ na wielkość zharmonizowanych wskaźników unijnych. Wykonano Ekspertyzę dotyczącą możliwości ograniczenia zużycia środków ochrony roślin oraz realizacji celów strategii Od pola do stołu w Polsce do roku 2030, w ramach której przedstawiono możliwe warianty obniżenia wartości wskaźników na podstawie wykonanych analiz.

Wykonane mierniki:

1. Raport: „Badanie sprzedaży środków ochrony roślin – rok 2020”
2. Sprawozdanie z badania zużycia środków ochrony roślin – RRW1”
3. Raport: „Analiza danych dotyczących sprzedaży i zużycia środków ochrony roślin”
4. “Kompleksowa ocena w zakresie krajowego bezpieczeństwa pestycydowego w oparciu o krajowe wskaźniki ryzyka pestycydowego oraz zharmonizowany wskaźnika ryzyka HRI-1 dla Polski”.